

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ
РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАРИ ЗА ТАЛЕНТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

66. ДРЖАВНО ТАКМИЧЕЊЕ ТАЛЕНТОВАНИХ УЧЕНИКА СРЕДЊИХ ШКОЛА, ПО
НАУЧНИМ ДИСЦИПЛИНАМА, РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, 26. МАЈ 2024.

Т Е С Т   И З   Ф И З И К Е
СРЕДЊА ШКОЛА, ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Попуњава ученик (попунити читко штампаним словима)

Регионални центар за таленте: _____

Име и презиме: _____

Школа: _____

Град: _____

Разред: _____

_____

(потпис ученика)

Попуњава комисија

Број бодова:

*Време израде теста 90 минута! Тест има 10 задатака. Погрешан одговор не доноси ни
позитивне ни негативне бодове.*

Пажљиво прочитај питања! Прецртани и дописани или преправљени одговори се не признају. Оцењује се само питање у коме су сви одговори тачни. Укупан број бодова на тесту је 40.

Тест урадио:

др Милентије Луковић, доцент, Факултет техничких наука Чачак, Универзитет у Крагујевцу.

**Задаци за Републичко такмичење даровитих ученика средњих школа Србије,
школске 2023/2024 године - ЧЕТВРТИ РАЗРЕД**

1. Сопствена дужина тела је дужина у референтном систему у којем то тело _____.

(2 бода)

2. Заокружи тачан одговор:

Константа $\frac{\hbar^2}{\epsilon_0 m_e e^2}$ има димензије:

а) енергије	б) импулса	в) таласног броја
г) дужине	д) јачине струје	

(3 бода)

3. Одговорити са ПОВЕЋАВА СЕ, СМАЊУЈЕ СЕ или НЕ МЕЊА СЕ:

Електрон се креће у правцу и смеру линија силе хомогеног електричног поља. Како се током времена мења:

а) убрзање електрона;	б) деброљевска таласна дужина електрона?

(3 бода)

4. Одговорити са ДА или НЕ:

Да ли се у Боровој теорији за налажење енергија стационарних стања водониковог атома користи:

а) Шредингерова једначина;	б) други Њутнов закон?

(3 бода)

5. Заокружи тачан одговор:

Неке од особина квантних система су:

1. дискретан низ могућих енергија;
2. континуални енергетски спектар;
3. вероватноћа налажења у било ком положају је иста;
4. минимална енергија је већа од нуле;
5. енергетски нивои су еквидистантни.
6. Које од ових особина има линеарни квантни осцилатор?

а) све;	б) 1, 3, 4, 5;	в) 1, 4, 5
г) 2, 3, 4	д) 1, 3, 4	

(3 бода)

6. Заокружи тачан одговор:

Транзистор се користи за:

- а) исправљање наизменичне струје;   б) „пеглање“ пулсирајуће струје;
в) стабилизацију напона   г) пријем електромагнетних таласа
д) појачавање напона

(3 бода)

7. Енергија мировања честице је 105,6 MeV, а сопствено време њеног живота је $2 \cdot 10^{-6}$ s. Колико растојање прелети у атмосфери та честица од тренутка настанка до распада ако је њена укупна енергија 3 GeV? Брзина светлости је $c = 3 \cdot 10^8$ m/s.

(5 бодава)

8. Колику снагу треба доводити металној куглици полупречника 2 cm, да би њена температура стално била за 27 °C виша од температуре околине? Температура околине је 20 °C. Сматрати да куглица зрачи као апсолутно црно тело и да губи енергију само зрачењем. Штефан болцманова константа износи $\sigma = 5,67 \cdot 10^{-8} \text{ W m}^{-2} \text{ K}^{-4}$.

(6 бодова)

9. У спектру неког водонику сличног јона постоје линије чије су таласне дужине одређене формулом:

$$\text{а) } \frac{1}{\lambda} = R \left(\frac{1}{1,5^2} - \frac{1}{n^2} \right); \quad \text{б) } \frac{1}{\lambda} = R \left(\frac{1}{2^2} - \frac{1}{(n+0,5)^2} \right),$$

где је $n = 2, 3, 4, \dots$. О ком јону и којој серији се ради? Ридбергова константа износи $R = 1,097 \cdot 10^7 \text{ m}^{-1}$.

(6 бодова)

10. Наћи кинетичку енергију и имплус електрона избаченог са K љуске атома гвожђа ($_{26}\text{Fe}$) помоћу K_α зрачења цинка ($_{30}\text{Zn}$). Дато је $h = 6,626 \cdot 10^{-34} \text{ Js}$, $R = 1,097 \cdot 10^7 \text{ m}^{-1}$, $c = 3 \cdot 10^8 \text{ m/s}$, $m_e = 9,1 \cdot 10^{-31} \text{ kg}$.

(6 бодова)